

Til Justis- og beredskapsdepartementet
Oversendt via portalen regjeringen.no

Oslo 3. mars 2021

Høringsuttalelse – lov om levering av digitale ytelser til forbrukere (digitalytelsesloven)

Samfunnsbedriftene er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon som representerer over 550 virksomheter. Dette inkluderer nærmere 150 energi- og IKT selskap med virksomhet innen hele verdikjeden for fornybar energi så vel som IKT og bredbåndstjenester. Samfunnsbedriftene Energi representerer medlemmer som i dag leverer digitale ytelser til forbrukere, eksempelvis innholdstjenester i tilknytning til bredbånd. Samtidig står andre medlemmer midt i digitale innovasjonsprosesser knyttet til produksjon, overføring og forbruk av elektrisitet. En ny digitalytelseslov vil etablere et viktig rammeverk for videre aktivitet og utvikling og derfor forventes å få direkte betydning for våre medlemmer.

Innspill og vurdering

Ny lov er en oppfølging av EU direktiv 2019/770 av 20.mai 2019. Departementet presiserer at dette i utgangspunktet er fullharmoniserende med mindre annet er særskilt fastsatt slik det er i artikkel 4. Samfunnsbedriftene legger dette til grunn og skal derfor begrense våre kommentarer til følgende punkter:

- **Lovens anvendelsesområde**

Vi støtter departementets foreløpige vurdering om at loven bare bør gjelde mellom forbrukere og næringsdrivende. Det er imidlertid argumenter som taler for at også små og mellomstore bedrifter kan ha stor nytte av det vernet som regelverket legger opp til. Dette er særlig relevant i saker der styrkeforholdet mellom store multinasjonale konserner og små virksomheter i liten grad er balansert. Et utvidet vern åpner imidlertid også opp for større risiko for den næringsdrivende, en risiko som i dag er vanskelig å anslå. Uten nærmere avklaring og praktisk erfaring er vi derfor skeptisk til en utvidet anvendelse også til avtaler mellom næringsdrivende.

Vi anbefaler derfor at loven i første omgang begrenses til ytelser mellom forbruker og næringsdrivende. Det oppfordres imidlertid til å holde muligheten åpen for senere endring dersom praksis avdekker behov for økt vern også av små og mellomstore virksomheter. Forutsetningen må imidlertid da være at eventuell risiko også kan identifiseres og håndteres av leverandør.

- **Behandling av «sammensatte avtaler»**

En rekke digitale tjenester vil bli levert sammen med/ i samvirke med et fysisk objekt. Departementet bruker eksempelet med dekode for strømmetjenester. Et annet eksempel kan være en ytelse om styringstjeneste av strømforbruk (aggregering) som forutsetter en fysisk installasjon i AMS målerens HAN port for tilgang til data kombinert med aktiv digital styringstjeneste. Som hovedregel mener vi det bør unngås at slike sammensatte tjenester blir gjenstand for behandling både etter digitalytelsesloven og etter forbrukerkjøpsloven. Fra et forbrukerperspektiv vil en slik oppdeling være vanskelig. Eksempelvis vil det ved en mangelsvurdering kunne være krevende for forbrukeren å forstå hvor feilen ligger og derav hvilken lov som skal påberopes eller behandlingsmåte som kan forventes.

Vi støtter derfor at det åpnes for en vurdering av «hovedformål» med den næringsdrivendes leveranse med en vurdering av om avtalen «overveiende» regulerer levering av digital ytelse eller leveranse av et fysisk objekt. For å sikre forutsigbarhet for partene, likebehandling av mangler uavhengig av om den ligger i ytelsen eller utstyr samt innsikt i risikoeksponering for næringsdrivendes bør en slik forståelse komme til uttrykk i lovteksten i begge lover.

- **Vederlag – behandling av data**

Det er naturlig at loven har et vidt vederlagsbegrep slik at dette omfatter både penger og andre motytelser, herunder personopplysninger som kan ha en selvstendig (økonomisk) verdi for leverandøren. Vi opplever en økt bevissthet knyttet til verdien av data. Parallelt øker også behovet for vern av egne data. GDPR gir et grunnleggende rammeverk for personopplysninger, men bevisst overgivelse av data som betalingsmiddel åpner for uklarheter og vanskelige grensedragninger. Hvilke rettigheter har forbrukeren til systematiserte data? Hvordan blir data behandlet ved mangler, heving eller avslutning av avtaler der tilgang til forbrukers data helt eller delvis har vært motytelsen i transaksjonen? Dette er forhold som må følges og gjerne vurderes ytterligere avklart i loven.

- **Bindingstid**

Bindingstid kan være avgjørende for store investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling knyttet til digitale tjenester. «Garantert» aggregert tilgang og styring av større forbruksgrupper, eksempelvis ved styring av strømbruk er annen faktor som må forventes å få økt betydning fremover. Det er vesentlig at bindingstid også kan brukes i forbindelse med utvikling av slike nye tjenester der «motytelsen» ikke begrenses til en fast ytelse eller rabatt, men eksempelvis også muligheten til å dele en økonomisk oppside.

- **Forum for dialog og informasjonsformidling**

Digitale ytelser er gjenstand for rask utvikling og transformasjon. Vi må derfor forvente at loven vil bli benyttet på ytelser - og i sammenhenger vi i dag verken forstår eller klarer å se for oss. Lovutkastet behandler også områder som kan vise seg å være praktisk vanskelige å følge opp eller som gir uventede resultater for aktørene. Særregel som vern mot betaling for tjenester man ikke lengre bruker er ett slikt forhold. Et annet er erstatning, selv om det ikke kan påvises noe økonomisk tap. Både for forbrukerne og næringsdrivende kan det være nyttig med standardiserte bransjevilkår, men her vil hensynet til konkurranselovgivningen sette grenser. Samtidig antar vi at EUs praksis etter direktivet også vil få betydning i konkrete saker etter loven.

Vi vil på denne bakgrunn oppfordre til at myndighetene jevnlig tar initiativ til å invitere aktørene og deres representanter til felles forum for informasjonsutveksling og diskusjon av konkrete problemstillinger. Dette vil forhåpentligvis kunne avverge unødige tvister samt kunne bidra til videreutvikling og forbedringer av lovverket.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør Energi
Samfunnsbedriftene